

- С. 5-9.
6. *Сороко Н. В.* Роль інформаційної культури в удосконаленні професійної компетентності вчителів [Електронний ресурс] / Н.В. Сороко – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em4/content/07snvcpt.htm> – Назва з екрану.
 7. *Соседко О. А.* Активизация учебной деятельности студентов на основе применения информационных технологий [Текст] : автореф. ... канд. пед. наук. : 13.00.01 / Соседко Олег Анатольевич ; Новокузнец. гос. пед. ин-т. – Новосибирск, 1999. – 21 с.
 8. *Спичкин А. В.* Что такое медиаобразование [Текст] / А. В. Спичкин // Изд-во Ин-та. Квалификации и переподготовки кадров работников образования. – Курган, 1999. – 21 с.
 9. *Столбникова Е. А.* Развитие критического мышления студентов педагогического вуза в процессе медиаобразования [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Столбникова Елена Александровна. – Ростов-на-Дону, 2005. – 23 с.
 10. *Bell D.* The Coming of Post-Industrial Society: A Venture of Social Forecasting [Text] / D. Bell // Basic Books. – New York, 1973.

Коротнюк Е. А. Влияние медиасреды на развитие медиа-коммуникативной компетентности будущих учителей начальных классов.

Статья посвящена анализу влияния медиасреды на развитие медиа-коммуникативной компетентности будущих учителей младших классов, определяется сущность медиаобразования в высших научных заведениях. Медиасреда рассматривается с точки зрения дидактического потенциала высшей школы.

Ключевые слова: медиаобразование, медиа-коммуникативная компетентность, медиасреда, информационная культура, информационный потенциал.

Korotniuk O. A. The influence of media environment on development of mediacommunicative competence of future teachers of junior classes.

The article is devoted to the analysis of influence of media environment on development of mediacommunicative competence of future teachers of junior classes, the essence of media education appears in higher educational establishments is determined. Media environment is examined from the point of view didactics potential of higher school.

Keywords: media education, mediacommunicative competence, media environment, information culture, information potential.

***Кравець Н. П., Чепурна Л. Г.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова***

**КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ-ДЕФЕКТОЛОГІВ**

У статті розглянуто питання підвищення якості освіти студентів-дефектологів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Ключові слова: студенти, якість освіти, моніторинг, модуль.

Модульно-рейтингова організація навчання як технологія в системі професійно-технічної та вищої освіти була запроваджена у 60-х роках минулого століття в США. Основу її складає процес засвоєння навчальних модулів, завдяки чому забезпечується якість освіти студентів.

Вивчення світового досвіду та кращих європейських досягнень щодо впровадження нових технологій організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, зокрема й оптимізацію якості освіти студентів, розглянуто в роботах В. П. Андрущенка, В. М. Вернидуба, Л. М. Гриневич, В. М. Синьова, В. П. Сергієнка, П. І. Сікорського та ін.

У Міжнародному стандарті ISO 8402 подано наступне визначення якості: “якість – сукупність характеристик об’єкту, що стосуються його здатності задовольняти встановлені та передбачувані потреби”. Якість освіти полягає у забезпеченні необхідного рівня

підготовки фахівців, здатних до ефективної професійної діяльності, швидкої адаптації в умовах науково-технічного прогресу; фахівців, які володіють технологіями зі своєї спеціальності, уміннями використовувати отримані знання для вирішення професійних завдань.

Основним ознакам високої якості освіти відповідають:

- відповідність змісту освітніх програм вимогам замовників (держава, бізнес, особистість) та освітнім стандартам;
- високий рівень задоволення потреб зацікавлених сторін якістю освітніх послуг, що надаються;
- високий рівень задоволення викладання в освітньому закладі та іншого співробітництва;
- позитивний вплив освітнього процесу на суспільство, підвищення загальної культури і освіти його членів.

Модульно-рейтингова система є альтернативною до традиційної системи навчання й оцінювання успішності студентів. Модуль – цілісна логічно завершена програмна частина теоретичних знань, умінь і навичок з певної навчальної дисципліни, адаптована до індивідуальних особливостей студентів в умовах диференційованого навчання. Моніторинг – (від лат. *monitor* – застережливий, наглядаючий, остерігаючий; англ. *monitoring* – перевіряти) – розглядається як систематичне спостереження за певним процесом з метою встановлення його відповідності чи невідповідності до запланованого результату або початковим припущенням – спостереження, оцінювання, прогнозування стану довкілля у зв'язку з діяльністю людини [8].

З огляду на це моніторинг якості знань та умінь студентів у ІКПП полягає у здійсненні трьохрівневого контролю за якістю підготовки спеціалістів. Оцінювання навчальних досягнень студентів передбачає наступні види контролю: кафедральний контроль (один раз на місяць); директорський (два рази на семестр); ректорський (один раз на семестр). Крім того, моніторинг здійснюється в період складання іспитів, проведення поточного тестування, організації самостійної роботи студентів, виконання навчальних планів і робочих програм, запровадження сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі, здійснення директором, кафедрами контролю за присутністю на заняттях студентів та їхньою успішністю, відвідування відкритих занять, взаємовідвідування. Отже, “кредитно-модульна система передбачає нове структурування навчальних курсів, змінюється технологія сприйняття навчального процесу і контролю за ним, знання стають пріоритетними. Поділ навчального матеріалу на модулі сприяє кращому засвоєнню і систематизації знань студентів, а можливість отримати бали на кожному занятті, за кожен модуль є заохочувальним, мотиваційним навчальним компонентом. Таким чином, модульний контроль в умовах кредитно-модульної системи навчання стає стимулюючим для студентів” [4, с. 105].

Кредитно-модульна система навчання має певні переваги над традиційною, завдяки чому забезпечує ефективність освіти студентів:

- підвищення особистої мотивації і самостійності студентів у опануванні навчальною програмою певної дисципліни;
- забезпечення відповідності отриманих результатів меті навчання поряд з дотриманням технології організації навчального процесу та його суб'єктів – студентів;
- визначення відправного моменту й технології навчання з урахуванням попередньо засвоєних знань та умінь і в самостійній навчальній роботі студентів, забезпечує скорочення терміну навчання, за який вони можуть засвоювати предмети, передбачені їхніми індивідуальними програмами.

Це є одним з важливих чинників, що мобілізують студентів до творчої праці не лише через навчальне навантаження, але й до активної участі у наукових дослідженнях, конференціях, предметних олімпіадах, наукових гуртках. Насамперед забезпечується якість отриманих освітніх послуг та набуття професійних умінь.

Студенти отримують необхідний рівень фахової підготовки, завдяки чому стають

здатними до ефективної професійної діяльності, швидкої адаптації в умовах науково-технічного прогресу, опановують уміння використовувати отримані знання для вирішення професійних завдань.

Завдяки рейтинговій системі оцінювання знань створюється сприятливий психологічний мікроклімат в академічних групах та в системі самостійного навчання, що забезпечує студентів від небажаних стресів.

Організація навчально-виховного процесу в Інституті корекційної педагогіки та психології відповідно до вимог кредитно-трансферної системи (ECTS), запроваджена з ініціативи ректора університету В. П. Андрущенка і підтримана директором інституту В. М. Синьовим, спрямована на якість підготовки і конкурентну спроможність майбутніх спеціалістів-дефектологів. Підготовка в ІКПП конкурентноспроможних спеціалістів здійснюється на шести фахових кафедрах: психокорекційної педагогіки, логопедії, спеціальної психології і медицини, сурдопедагогіки, тифлопедагогіки та ортопедагогіки.

Насамперед відбулася докорінна перебудова навчально-виховного процесу: створено нові навчальні плани, типові та робочі навчальні програми, підготовлено навчально-методичні комплекси з усіх дисциплін, студентів забезпечено інформаційними пакетами, індивідуальними навчальними планами, підручниками й навчальними посібниками на паперових та електронних носіях.

Якість знань студентів формується двома шляхами: теоретичним і практичним, що дає можливість готувати конкурентноспроможних затребуваних спеціалістів. Теоретичний шлях передбачає опанування знаннями й уміннями на лекційних, семінарських, практичних заняттях, в процесі індивідуальної самостійної роботи, участі студентів у наукових гуртках, конференціях, олімпіадах, написанні науково-дослідних завдань: статті, реферати, курсові, дипломні та магістерські роботи.

Якщо реферати майбутні студенти починають готувати ще навчаючись у школі, то наукові статті вчать готувати з першого року навчання у вузі – на засіданнях проблемних наукових груп, що відбуваються два рази на місяць. Сприяє цьому належне науково-методичне забезпечення: викладачами фахових кафедр підготовлено оригінальні підручники з усіх профільюючих дисциплін, навчально-методичні посібники; розроблено нові, з урахуванням вимог кредитно-модульної системи навчання, типові та робочі навчальні програми, навчально-методичні комплекси. Усі необхідні матеріали подаються на електронних носіях.

Враховуються також індивідуальні й типологічні особливості студентів, оскільки в інституті навчається значна частина студентів, які мають сенсорні порушення (зору, слуху).

Для підвищення фахової підготовки викладачів працюють методологічні семінари. Важливі питання, що стосуються кредитно-модульної системи навчання, зокрема підвищення якості знань студентів, розглядаються на засіданнях Вченої ради інституту та Науково-методичної ради.

Починаючи з першого курсу, студенти опановують практичні уміння й навички, що стосуються майбутньої професії, насамперед завдяки проведенню лабораторних робіт і участі у волонтерському русі. Волонтерський рух – це добровільна діяльність, що здійснюється фізичними особами на засадах неприбуткової діяльності, без заробітної плати. Волонтер – особа, яка добровільно, безоплатно надає соціальну допомогу та послуги інвалідам, хворим людям, соціальним групам, які попали у складну життєву ситуацію. Актуальність проблеми волонтерства полягає в тому, що волонтери не лише добровільні помічниками, які розуміють і відчувають болі й труднощі інших людей. Волонтерство – це школа життя, росту й саморозвитку, яка допомагає виховувати, формувати себе як високодуховну, культурну, ціннісно орієнтовану особистість зі здатністю та бажанням творити й працювати в дусі найкращих гуманістичних надбань людства. “Положення про волонтерську діяльність у сфері надання послуг” затверджено постановою Кабінету Міністрів України 10.12.2003 р. В ІКПП 81 студент є волонтером.

До волонтерської діяльності студенти ІКПП залучаються з першого курсу. Перед початком роботи кожен студент обов’язково заповнює анкету, в якій подано перелік питань

щодо обізнаності з особливостями волонтерської діяльності та бажання займатися нею. Основними напрямками діяльності студентів-волонтерів є:

- координація роботи з реабілітаційними центрами;
- побутова реабілітація;
- правовий захист людей з інвалідністю;
- розвиток творчих здібностей дітей-інвалідів;
- організація культурного дозвілля клієнтів.

Студенти-волонтери беруть активну участь в організації та проведенні спортивних змагань за програмою “Спеціальної олімпіади” України; всеукраїнських та міських благодійних акціях, які проводяться на підтримку людей з інвалідністю: “Біла тростина”, “Збережемо дитячі мрії”, “Подаруй серце дитині”, “Добро починається з тебе” та ін.

Досить вагомою є допомога студентів-волонтерів у організації та проведенні фестивалю інвалідів “Я можу, я прагну, я буду”, у виконанні проекту “Мережа груп допомоги батькам, які піклуються про особу з розумовою відсталістю” (м. Київ).

У зв'язку з необхідністю науково обґрунтувати сутність волонтерської діяльності розроблено зміст курсу “Організація та зміст волонтерської роботи”, який включено до навчальних планів підготовки студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”. Метою навчання є оволодіння студентами основними знаннями та вміннями, необхідними для організації волонтерських груп, що є складовою майбутньої професійної діяльності, а також розвиток у студентської молоді соціальної активності, навичок усвідомленого й активного вибудовування власного життя.

Дуже добре, що в університеті запроваджено тижні самостійної індивідуальної роботи студентів, до якої залучено й студентів ІКПП, що дає вагомі позитивні результати. Студенти не лише опановують теоретичні знання, удосконалюють практичні вміння й навички. Головне, викладачам надана можливість перевірити системність і якість засвоєних знань – здача модулів у вигляді усного опитування, написання доповідей, есе, контрольних робіт, проведення кафедрального, директорського і ректорського тестування.

Крім того, є можливість займатися волонтерською практикою, проводити екскурсії, позааудиторні заняття безпосередньо на робочому місці. З III курсу на безвідривній практиці студенти проводять пробні уроки, психолого-педагогічну діагностику, беруть участь в засіданнях шкільних, районних та міської ПМПК.

На IV і V курсах практика проводиться безпосередньо на робочому місці – у ДНЗ, школах, соціальних службах, реабілітаційних центрах. Кращі студенти працюють вихователями, учителями. Така робота сприяє закріпленню теоретичних знань, набуття практичного досвіду, становлення кожного студента як спеціаліста.

Ставлення студентів до практичної діяльності – важлива умова формування мотивів ділової спрямованості, інтересу до майбутньої роботи у поєднанні з мотивами, що відображають суспільну спрямованість студента (усвідомлення соціальної значимості обраної професії), успішність якої забезпечує старанність щодо її виконання. Крім того, завдяки старанності розвивається завзяття, яке “слід розуміти як велике внутрішнє збудження, порив, пристрасть до якоїсь справи. ... Завзяття розвивається завдяки саме затраченої психічної енергії певних складових, на найнижчому рівні якої є старанність, що перетворюється до запопадливості, піднімається до дбайливості і завершується завзяттям” [1, с. 740-741]. Завзятість забезпечить не лише опанування студентами знаннями й вміннями на належному рівні, а й сприятиме формуванню позитивної мотивації до майбутньої професії.

Отже, кредитно-модульна система організації навчального процесу в Інституті корекційної педагогіки і психології спрямована на забезпечення якості знань студентів.

Використана література:

1. Бех І. Д. Виховання особистості : підручник. – К. : Либідь, 2008. – 848 с.
2. Болонський процес: проблеми, тенденції, перспективи / укл. В. П. Бех, Ю. Л. Маленовський ; за ред. академіка В. П. Андрущенка. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. – 221 с.

3. Бондарчук Ю. Удосконалення форм і методів навчання відповідно до вимог Болонського процесу / Ю. Бондарчук, Г. Чуйко, Н. Чуйко // Вища школа, 2005. – № 2. – С. 35-41.
4. Землянська В. Ф. Моніторингові дослідження в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Вип. 11 : зб-к наук. праць / за ред П. В. Дмитренка, В. Д. Сиротюка. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. – 357 с. – С. 103-108.
5. Підготовка волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проектів / заг. ред. І. Звереві, Г. Лактіонової. – К. : Науковий світ, 2001. – 148 с.
6. Сасенко Т., Познанська О. Нова парадигма розвитку української освіти у XXI столітті // Вища освіта України, 2008. – № 2. – С. 18-33.
7. Словник іншомовних слів / укл. С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. – К. : Наукова думка, 2000. – 680 с.
8. Сікорський П. І. Кредитно-модульна технологія навчання : навч. посібник. – К. : Вид-во Європейського університету, 2004. – 127 с.
9. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент лично ориентированной парадигмы образования // Народное образование, 2003. – № 2. – С. 60-66.

Кравець Н. П., Чепурная Л. Г. Кредитно-модульная система организации учебного процесса и обеспечение качества образования студентов-дефектологов.

В статье рассмотрены вопросы повышения качества образования студентов-дефектологов в условиях кредитно-модульной системы организации учебного процесса.

Ключевые слова: студенты, качество образования, мониторинг, модуль.

Kravets N. P., Chepurnaya L. G. Credit-modular system of educational process and ensuring the quality of education students defectologists.

The paper deals with improving the quality of education students defectologists in credit-modular system of educational process.

Keywords: students, the quality of education, monitoring module.

Кривуца В. Г.
Державний університет
інформаційно-комунікаційних технологій (ДУІКТ),
Беркман Л. Н.
Навчально-науковий інститут
телекомунікацій та інформатизації (ДУІКТ),
Лопіньський В. В.
Інститут педагогіки НАПН України

ІНФОКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ МІСЦЕ В ОСВІТІ

У статті розглянуто питання з проблем підготовки фахівців нового формату у вищих навчальних закладах, наповнення навчальних дисциплін професійної підготовки новітніми технологіями, які забезпечують готовність випускників до професійної діяльності на сучасному ринку праці галузі телекомунікацій одразу ж після одержання диплому.

Ключові слова: інфокомунікаційні технології, підготовка фахівців, телекомунікації, профільне навчання.

Сучасний етап світового розвитку набуває характерні риси, які властиві для постіндустріального, або інформаційного суспільства, в котрому знання, представлені у вигляді інформаційних ресурсів, стають головним надбанням і найголовнішим фактором економічного розвитку, а інформаційна індустрія – невіддільним фактором інфраструктури держави. Шлях до побудови інформаційного суспільства в Україні – це якнайшвидший перехід до нової європейської концепції інформаційного суспільства.

Інформаційні і комунікаційні технології є одними із пріоритетних напрямків, які в XXI сторіччі стали визначальними і критичними. Під критичними розуміємо такі технології, які носять міжгалузевий характер, створюють вагомі передумови для розвитку багатьох